

RAKA RÖR

INFORMATIONSBLAD FRÅN LABORATORIEMEDICIN

Nr 78, juni 2015

Raka Rör samlingsida

LABORATORIEMEDICIN

Blodbrist

-Lena Norlund-

I skrivande stund råder det brist på blod samtidigt som vi måste tappa upp ett lager med blod för att klara sommaren.

Bristen beror till stor del på en **stor** ökning av transfusioner under maj månad.

Vi klassificerar vår tillgång på blod i olika färger;

Grön status=bra tillgång på blod

Orange status: restriktivitet råder vid blodbeställning

Röd status= inget blod finns att beställas

Just nu befinner vi oss i orange status, vilket innebär att **stark** restriktivitet råder vid blodbeställning.

När faran är över informerar vi om att vi återgår till grönt läge.

Det finns för tillfället inget blod att köpa utan vi kallar blodgivare för tappning.

Dessa kan dock inte tappas oftare än reglerna tillåter.

Håll er uppdaterade via Insidan och Labhandboken, där information kommer att lämnas. Vi vill också be er att uppmana alla blodgivare att lämna blod innan semestern!

Ansträngd bemanningssituation

-Lena Norlund-

Det råder en ansträngd personalsituation inom hela Laboratoriemedicin. Den har framkallat tydliga prioriteringar på laboratoriets arbetsuppgifter. **Första prioritet har framställningen av blodprodukter, andra prioritering har akutbeställda, akutmärkta prover. Övriga prover kommer att få förlängda svarstider.** Malmfältens rutinprover kommer att analyseras på Sunderby sjukhus, detsamma kan gälla för övriga länssjukhus vid en ansträngd situation.

Vi påminner om att vi önskar en god framförhållning på de blodprodukter som ni kan planera, inför helgen vill vi veta ert behov tidigt på torsdag. Får vi akuta problem med blodframställningen under sommaren kommer vi att kontakta relevanta avdelningar.

Klinisk kemi/Transfusionsmedicin, Sunderby sjukhus

-Rose-Marie Jatko-Tunong-

Trots den ansträngda personalsituationen under semesterperioden 8 juni -31 augusti kommer vi i stort sett att ha samma service som vanligt.

För utredningsprover kan svarstiderna bli något förlängda.

Fertilitetsutredningar

-Eva-Marie Wallström-

Fertilitetsundersökningar under perioden 8 juni – 30 augusti 2015 kan tyvärr inte utföras på kem. lab. i Sunderbyn. Detta med några få undantag på dagar då personal finns tillgänglig.

Piteå älvdals sjukhus

-Gun Jansson-

Under perioden 15 juni – 17 augusti har laboratoriemedicin Piteå älvdals sjukhus ändrade öppettider.

Vi finns här mellan:

Kl. 07.00 – 01.00 Måndag – Söndag

Därefter har laboratoriet restriktiv beredskap till kl. 07.00

Eftersom vi har högsta prioritet på att tappa blod dagtid, gäller att i yttersta nödfall får personal kallas ut under beredskap.

Kl. 24.00 är sista tidpunkt att skicka prov till laboratoriet för att hinna analysera innan personalen går hem kl. 01.00

Vi kommer under kvällar och helger att stänga för uttag av rast.

Kväll: Stängt kl. 20.00 – 20.30 för uttag av rast.

Dagtid helg: Stängt kl. 12.00 – 12.30 för uttag av rast.

Förlängda svarstider kan uppstå under semesterperioden.

Kiruna sjukhus

-Eva Sidén-

Under perioden 8 juni – 30 augusti har Laboratoriemedicin vid Kiruna sjukhus ändrade öppettider. Vardagar är labbet bemannat kl. 07:00 – 18:00, därefter beredskap. Helger är labbet bemannat kl. 08:00 – 16:00, därefter restriktiv beredskap. Det kan komma att bli förlängda svarstider för rutinprover. Vissa dagar kommer endast akuta prover att kunna analyseras.

Gällivare sjukhus

-Eva Sidén-

Under perioden 8 juni – 30 augusti har Laboratoriemedicin vid Gällivare sjukhus ändrade öppettider. Labbet är bemannat varje dag kl. 07:00 – 01:00, därefter restriktiv beredskap. Det kan komma att bli förlängda svarstider för rutinprover. Vissa dagar kommer endast akuta prover att kunna analyseras.

Kalix sjukhus

-Beryl Jakobsson-

Under perioden 18 juni–12 augusti råder oförändrade öppettider, d.v.s.

Måndag-söndag kl. 07.00–22.00, därefter restriktiv beredskap kl.22.00–07.00

Ange rätt provtagningstid på remiss

-Ellinor Henriksson-

Många prover har begränsad hållbarhet, det är därför viktigt att vi på laboratoriet får veta provtagningstiden. Provtagningsstid ska anges i remissen, elektroniskt eller på papper. När remissen sänds, uppdatera med aktuell provtagningstid, enligt denna [instruktion](#). Arbetet på laboratoriet kommer framöver att automatiseras ytterligare med bl.a. automatiska svar på för gamla prover och då är det tiden på remissen som gäller, det räcker inte att rätt tid står på röret.

KLINISK MIKROBIOLOGI

Klamydiadiagnostik och screening för gonorré

-Inger Larsson-

Viktig information om molekylär metodik: From 1 juni 2015 kommer screening av gonorré (nukleinsyradetektion av gonokocker) rutinmässigt att utföras i kombination med nukleinsyradetektion för Chlamydia trachomatis. Provet tas som tidigare för klamydia i provtagningset för klamydia/GC.

Ny kod i VAS för beställning: chlaGC

Bakgrund: Gonorré har nästan varit utrotad i Sverige, men en påtaglig ökning har skett under de senare åren. Differentiering mellan gonorré och klamydiainfektion utifrån anamnes och kliniska fynd är mycket svårt.

Odling-gonokocker

Vid stark misstanke om gonorré ska även prov för gonokockodling tas.

KLINISK MIKROBIOLOGI forts.

Se Labhandboken för uppgift om provtagningset mm
Framväxta bakterier är nödvändigt för att man ska kunna göra en resistensbestämning, vilket är direkt vägledande för val av antibiotikum.

Mikrobiologiska snabbtester dygnet runt vid Sunderby sjukhus

-Inger Larsson-

Analyserna utförs och preliminärbesvaras på Klinisk kemi med det medicinska ansvaret hos Klinisk mikrobiologi.

Tillgängliga snabbtester:

- Pneumokockantigen i urin
- Legionella antigen i urin
- Malaria-antigen i blod

Se Labhandboken för provtagningsanvisningar.

ASYL beställning i VAS

-Gunnar Granberg-

Vi har kompletterat denna beställning med anti-HBs och anti-HBc.

När ni screenar asylsökande för HIV, Hepatit och syfilis med VAS koden (eller motsvarande ruta på pappersremissen) "Asyl" får ni nu HBsAg (Hepatit B antigen), anti-HBs (Hepatit Bs antikroppar), anti-HBc (Hepatit B core antikroppar), anti-HCV (Hepatit C antikroppar), HIV combo (antikroppar och antigen) och syfilis (*Treponema pallidum*) antikroppar. På detta sätt täcker man även in eventuell immunitet och/eller tidigare genomgången Hepatit B. Detta behöver ni för att ta ställning till eventuell vaccination.

ANA, nDNA, ENA, AMA, SMA, PCA

-Gunnar Granberg-

Under perioden vecka 28-31 kommer vi av personalskäl att skicka analyserna ANA, nDNA, ENA, SMA (glatt muskel antikroppar), AMA (mitokondrie antikroppar) och PCA (parietalcells antikroppar) till laboratoriemedicin, klinisk immunologi, Umeå.

Under denna period ska ni inte skicka elektronisk remiss utan skriv på pappersremiss, helst direkt på Umeås remiss för Klinisk Immunologi från och med torsdag 2/7 och 4 veckor framåt. Lämna prov och pappersremiss till oss på laboratoriemedicin i Sunderbyn så skickar vi dem vidare till Umeå.

Provmaterial: Serumrör med gul propp. Remisser till Klinisk Immunologi i Umeå finns att hämta hos oss på mikrobiologen.

KLINISK KEMI

Analyter måste tas i rätt rör!

-Elisabet Söderström-

Vi har senaste tiden vid upprepade tillfällen märkt att prover kan vara tagna i ett felaktigt rör och **sedan överhållt till annat rör** och därefter skickat till labbet. Detta är inte acceptabelt och kan medföra kraftigt avvikande svar för beställda analyser.

Det finns goda anledningar till att olika analyser måste tas i olika rör som innehåller olika tillsatser. Ett exempel då vi av slumpen märker extrema skillnader är t.ex. kalcium och kalium som kan ge värden för kalium >10 mmol/L och kalcium nära 0 mmol/L. Det finns många andra analyser där skillnaderna inte blir lika extrema men analysresultaten felaktiga om fel rör används men om det dessutom är överhållt till rekommenderat rör har vi ingen möjlighet att uppmärksamma det här på labbet och istället går potentiellt felaktiga svar ut. Så när ni märker att det blivit fel rör: Ta om provet!

Nytt från Umeå

-Rebecca Johansson-

I **Laboratorienytt** från Umeå finns bl.a. att läsa att Klinisk genetik inför nya molekylärgenetiska analyser för att förbättra diagnostiken vid olika hematologiska frågeställningar och att nya provtagningsanvisningar finns för utredning av multipelt myelom.

Klinisk immunologi informerar om införande av nya analyser ex Antikroppar mot RNA-polymeras III och en antikroppspanel vid inflammatorisk myosit. CDsens och BAT som är analyser inom allergiområdet analyseras nu i Umeå.

BLODCENTRALEN

Samtidig beställning av blodgruppering och BAS-test

-Eva Wiklund-

En påminnelse: När prover för Blodgruppering och BAS-test tas samtidigt (tillåtet endast i akuta situationer) krävs ID-kontroll och underskrift av två olika personer. Uppfylls ej detta krav utförs endast blodgruppering. Detta på grund av risken för provförväxling vid provtagning.

Etiketter i VAS

-Eva Wiklund-

Vi har sett att man via VAS kan få ut en etikett som heter BAS-test eller Blgr. Denna etikett vill vi **ej** att ni använder. Märk som tidigare rör och remiss med etiketter med personnummer, namn och en streckkod för personnumret.

MG-test

-Eva Wiklund-

Tag helst MG-test på dagtid, detta på grund av att det kan vara svårt att få fram blod till en del av de patienterna och att det även krävs mycket jobb från vår sida. Under jourtid har vi låg bemanning, och under sommaren är den ännu lägre. Om man på inläggande patienter vet att det finns ett blodbehov tag då gärna MG-testet dagtid, sedan kan ni hämta blodet och ge det när ni själva har tid.

Akuta utredningar

-Eva Wiklund-

Akuta blodgruppsserologiska utredningar utförs endast efter samråd med jourläkare på blodcentralen i Umeå.

PNA

Problem

-Britt-Marie Huuva Gustafsson-

Det är/har varit problem med några lotnummer av Eclips signal provtagnings set från BD.

Det som har hänt är att kanylen och hållare har lossnat. Fabriken utreder detta.

Vid problem med detta kontakta er närmaste laboratorieinstruktör.

Vi på Laboratiemedicin önskar Er en riktigt skön sommar!

